Lieta Nr. A420266019
Lietas arhīva Nr. AA43-0964-20/2
ECLI:LV:ADAT:2020:0930.A420266019.6.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2020.gada 30.septembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Una Mihailova, tiesneši Karina Krastiņa un Ojārs Priedītis

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. B/ pieteikumu par Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2019.gada 2.septembra lēmuma Nr.DA-19-1613-ap atcelšanu, sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2020.gada 26.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta (turpmāk – Departaments) 2019.gada 2.septembra lēmumu Nr.DA-19-1613-ap (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) kā administratīvā akta galīgo noformējumu /pers. B/ uzlikts pienākums izstrādāt būvniecības dokumentāciju vai atjaunot nekustamā īpašuma /adrese A/, iepriekšējo tiesisko stāvokli. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[1.1] Nekustamais īpašums /adrese A/, sastāv no zemesgabala un dzīvojamās mājas (turpmāk – Zemesgabals). Īpašuma tiesības uz minēto nekustamo īpašumu nostiprinātas /pers. B/.

[1.2] Konkrētajā vietā – transportlīdzekļu novietnes laukumā ar blietētu dolomīta šķembu segumu (turpmāk – strīdus laukums) –, kur šobrīd tiek novietoti transportlīdzekļi, Zemesgabalā ir paredzēta zaļā zona – zāliens. Strīdus laukuma autostāvvietas izbūve notikusi pēc 2016.gada.

[1.3] Strīdus laukums tiek ekspluatēts kā autostāvvieta, un autostāvvieta ir būve, kuras būvniecībai ir piemērojamas būvniecības procesu regulējošo normatīvo aktu prasības.

[1.4] Zemesgabala un strīdus laukuma iepriekšējā tiesiskā stāvokļa atjaunošana paredz betona apmales un horizontālo ceļa apzīmējumu, dolomīta šķembu demontāžu un zāliena atjaunošanu vietā, kur tas bija ne vēlāk kā pirms 2016.gada, tāpat nodrošinot transportlīdzekļu nenovietošanu strīdus laukumā.

[2] /pers. B/ iesniedza Administratīvajā rajona tiesā pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu. Pieteikumā norādīts turpmāk minētais.

[2.1] Strīdus laukuma vietā faktiski atrodas laukums, kurā pēc īpašuma tiesību atjaunošanas nav veikti kaut kādi darbi, kurus varētu uzskatīt par būvdarbiem Būvniecības likuma izpratnē. Pagalmā nekas nav būvēts kopš īpašuma tiesības atjaunošanas uz zemi.

[2.2] Pilnīgi nepareizs ir secinājums, ka strīdus laukums speciāli pārbūvēts par autostāvvietu. Apsekotajā pagalmā nav ierīkota nekāda automašīnu stāvvieta. Informatīvās zīmes tiek izvietotas, lai kaut cik atbaidītu nepiederošu personu iebraukšanu īpašumā, tai skaitā arī nomas teritorijā. Apmaļu krāsojumus veikušas citas personas.

[2.3] /pers. B/ ir iestādījis puķes (apzaļumojis), lai laukumiņu, kas ietilpst privātajā teritorijā, norobežotu no pārējās teritorijas (tostarp nomas teritorijas, kas būtu uzskatāma par publisku teritoriju), bet šāda pārvietojamu plāksnīšu pārlikšana puķu dobju aizsardzībai no gājējiem un apzaļumošanas pasākumi nekādā ziņā nav uzskatāmi par būvdarbiem Būvniecības likuma izpratnē.

[2.4] Pārsūdzētajā lēmumā nepamatoti tiek jaukti jēdzieni autostāvvieta kā būve un automašīnu novietošana tam paredzētā vai neparedzētā vietā.

[2.5] Pieteicējam arī nav saprotams, kas attiecīgajā vietā paredzējis zaļo zonu – zālienu. Zemes īpašniekam ir arī tiesības noteikt, ar kādu netoksisku vielu izklāt sev piederošo pagalmu: vai ar smiltīm, granti, šķembām vai kūdru.

[2.6] /pers. B/ iestādē netika pienācīgi uzklausīts. Administratīvais akts tika pieņemts bez /pers. B/ viedokļa noskaidrošanas.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2020.gada 26.marta spriedumu pieteikums noraidīts. Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem motīviem.

[3.1] Tiesa konstatēja, ka lietā nav strīda par Zemesgabalā esošo gājēju ceļa un tā seguma izbūves laiku un tiesiskumu. Primāri strīds ir par to, vai atzinumā konstatētais laukums ir transportlīdzekļu stāvvieta, kas ir vērtējama kā būve.

[3.2] Tiesa konstatēja, ka strīdus laukums ir atzīstams par būvi. Ja zemesgabals tiek izmantots noteiktam mērķim – transportlīdzekļu novietošanai -, laukumam ir jābūt ekspluatētam noteiktas funkcijas īstenošanai. Departaments pamatoti norādīja, ka tieši mērķis, kādam būve ir izveidota, pat, ja tas nav klasiskā būvniecības ceļā (būvējot) izveidots objekts, nosaka to, vai būve ir atzīstama par būvi būvniecības normatīvo aktu izpratnē.

[3.3] Labiekārtots laukums ar segumu ir atzīstams par būvi, ja tas ir tapis cilvēka darbības rezultātā un ir saistīts ar zemi un tam ir noteikta funkcija. Minēto tiesas secinājumu apstiprina arī Ministru kabineta 2014.gada 19.augusta noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi" 1.pielikuma „Būvju iedalījums grupās atbilstoši būvniecības procesam" otrās daļas „Inženierbūvju iedalījums grupas" 9.punkts, no kura izriet, ka labiekārtots laukums ar segumu (betona, šķembu u.c.) bez inženiertīkliem ir specifiskā būve, proti, pirmās grupas inženierbūve. Būvju klasifikācijā nav norādīta šāda veida būve – transportlīdzekļu stāvvieta, bet gan laukums ar cieto segumu, kas ir atzīstams par pirmās grupas inženierbūvi, ja nav paredzēta inženiertīklu būvniecība.

[3.4] Tiesa konstatēja, ka konkrētajā gadījumā strīdus laukumā uz betona plāksnēm ir redzams ceļa apzīmējums, laukumā ir šķembas, uz kurām ir novietoti transportlīdzekļi, transportlīdzekļi ir novietoti starp betona plāksnēm un betona apmali, redzama betona apmale, blakus laukumam ir ceļa zīmes. 2007.gada ortofotofiksācijā redzams, ka strīdus laukumā nav šķembu, ceļa apzīmējumu vai novietotu transportlīdzekļu. Līdz 2015.gadam aktuālajā topogrāfiskajā kartē un citos lietas materiālos esošajos fotoattēlos attiecīgais laukums ir iezīmēts kā zaļā zona. Fotoattēlā par laika periodu no 2016.gada līdz 2018.gadam (atšķirībā no 2013. – 2015.gada fotoattēla) ir redzams, ka attiecīgajā laukumā ir nevis zaļā zona un zālājs, bet novietoti transportlīdzekļi un nav vairs zaļās zonas. Tas liecina par to, ka strīdus laukums tika pārklāts ar šķembām un tas tika pārveidots par transportlīdzekļu stāvvietu. Laukuma kā transportlīdzekļu stāvvietas izbūve notikusi pēc 2016.gada, tātad pēc /pers. B/ īpašuma tiesību nostiprināšanas uz Zemesgabalu. Līdz tam attiecīgais

laukums nebija norobežots ar betona apmali un pārklāts ar dolomīta šķembām un līdz tam laukums arī netika lietots kā transportlīdzekļu stāvvieta.

[3.5] Tiesa norādīja, ka Rīgas pilsētas būvvaldes vai Departamenta rīcībā nav dokumentācijas, kas apliecinātu iekšpagalma lietošanas veida maiņu, bet šāda dokumentācija ir nepieciešama, jo transportlīdzekļu stāvvietai tiek izvirzīta virkne prasību, tās izveidošana jāsaskaņo atbilstoši plānotajam būves izmantošanas mērķim.

[3.6] Tiesa atzina, ka būvinspektors pamatoti konstatēja patvaļīgu būvniecību un atzinums ir pamatots.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas 2020.gada 26.marta spriedumu /pers. B/ iesniedza apelācijas sūdzību, tajā norādot pieteikumā un turpmāk minētos argumentus.

[4.1] Tiesa nepamatoti konstatēja, ka mājas pagalmā notikuši kaut kādi būvdarbi, kā rezultātā būvniecības procesā tur būtu izveidota automašīnu stāvvieta. Apstāklis, ka pagalmā kādreiz tiek novietotas automašīnas, nekādā ziņā nav saistīts ar būvniecības sfēru.

[4.2] /pers. B/ iesniegumos pašvaldības iestādēm un pieteikumā tiesai jau norādīja, ka teritorija ar šādu segumu, kāds tas ir pašreiz, pastāvēja jau līdz nekustamā īpašuma denacionalizācijai jeb līdz brīdim, kad viņa tēvam atjaunoja īpašuma tiesības uz zemi.

[4.3] Faktiski noteiktie ierobežojumi veicina administratīvi birokrātisku patvaļu, nepamatoti apgrūtina īpašniekam labiekārtot savu pagalmu, reglamentē to, ko īpašnieks ir tiesīgs darīt pēc saviem ieskatiem – stādīt puķes vai krūmus, iekārtot zālāju vai atpūtas vietu.

[4.4] Iestādes lēmuma rezultāts ir saistīts ar to, ka lēmuma pieņemšanas procesā /pers. B/ netika uzklausīts un viņam nebija iespēju izskaidrot to, ka nekādu būvniecību savas mājas pagalmā netika veicis.

[5] Departaments paskaidrojumā par /pers. B/ apelācijas sūdzību atzina to par nepamatotu, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā, rakstveida un mutvārdu paskaidrojumos un turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Spēkā esošais tiesiskais regulējums nepieļauj teritorijas izmantošanu autonovietnes funkcijai, kamēr noteiktā kārtībā šāds būves lietošanas veids nav saskaņots būvvaldē; tādēļ arī būtībā personas nevar novietot transportlīdzekļus tam neparedzētā vietā.

[5.2] /pers. B/ nonāk pretrunās, apgalvojot, ka Zemesgabalā nav veikti nekādi darbi, kas saistīti ar strīdus laukuma izbūvi, vienlaikus apstiprinot, ka ir izvietotas apmales un tamlīdzīgi.

[5.3] Pat ja /pers. B/ norāda, ka konkrētās šķembas tur nav novietotas ar mērķi izbūvēt autostāvvietu, jāņem vērā konstatētais, proti, kopš brīža, kad attiecīgajā vietā tiek novietoti transportlīdzekļi (neatkarīgi no novietotāja – izglītības iestāžu apmeklētāji vai darbinieki, esošās dzīvojamās mājas iedzīvotāji) laukums tiek lietots kā autonovietne.

[5.4] Taču, kā jau tas vairākkārt ir norādīts, ne būves atrašanās privātpersonu īpašumā, ne arī tās nepieejamība citām personām neietekmē to, ka tās izmantošana nav pieļaujama pretēji tās projektētajam lietošanas veidam.

[5.5] Departaments ar pārsūdzēto lēmumu pašam /pers. B/ devis izvēli starp abiem iespējamiem risinājumiem izveidojušās situācijas atrisināšanā. Tātad Departaments ir izvēlējies saudzīgāko (/pers. B/ labvēlīgāko) risinājumu, kāds vispār iespējams.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus un lietas dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir noraidāms.

[7] Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, un apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, izvērstāku argumentu izklāstu nenorādot.

Administratīvā apgabaltiesa atkārtoti nenorāda motivāciju to apelācijas sūdzībā minēto argumentu noraidīšanai, kuri minēti pieteikumā un kuru noraidīšanai ir sniegta motivācija pirmās instances tiesas spriedumā. Papildus apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[8] Apgabaltiesa uzskata, ka ar lietā esošajiem pierādījumiem apstiprinās, ka Zemesgabala daļa ir pielāgota automašīnu novietošanai stāvēšanai. Ļoti konkrēti tas ir konstatējams no Rīgas pilsētas būvvaldes 2019.gada 9.jūlija atzinumam par būves pārbaudi pievienotajiem fotoattēliem (lietas 13. un 14.lapa), kuros ir fiksēta ar apmalēm norobežota vieta, kuras segums ir dolomīta šķembas. Savukārt no ortofotofiksācijām (lietas 35. – 41.lapa) ir konstatējams, ka vieta, kas ir pielāgota automašīnu stāvēšanai, tika izveidota pēc 2015.gada, jo ortofotofiksācijās, kas izdarītas pirms 2015.gada, laukums ar cieto segumu šajā vietā nav konstatējams. Savukārt būvniecības dokumentācija par vides pārveidošanu šādā veidā nav izstrādāta. Tāpēc ir pamats uzskatīt, ka vides pārveidošana - būvniecība - ir veikta patvaļīgi.

[9] Apgabaltiesa nepiekrīt pieteicēja iebildumiem, ka apstāklis, ka pagalmā kādreiz tiek novietotas automašīnas, nekādā ziņā nav saistīts ar būvniecības jomu. Apgabaltiesa uzskata, ka Zemesgabala daļa ir pārveidota tādā veidā, ka tajā ir iespējams novietot automašīnas. Ja Zemesgabals nebūtu bijis pārveidots, tad par transportlīdzekļu novietošanu stāvēšanai, vietā, kur to novietošana nav atļauta - zaļajā zonā –, atbildīgi būtu transportlīdzekļu vadītāji. Šajā gadījumā vides pārveidošana ir uzskatāma par būvniecību, jo normatīvie akti nosaka prasības, kādā teritorija ir pārveidojama par autostāvvietu, un par Zemesgabala izmantošanu neatbilstoši tā lietošanas veidam ir atbildīgs zemesgabala īpašnieks.

[10] Apgabaltiesa nekonstatē, ka pieteicējs pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas procesā nebūtu uzklausīts. Pieteicējam bija iespēja iesniegt Rīgas pilsētas būvvaldes lēmuma apstrīdēšanas iesniegumu, kurā viņš varēja izteikt visus viņam svarīgos iebildumus.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307., 309.pantu un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. B/ pieteikumu par Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2019.gada 2.septembra lēmuma Nr.DA-19-1613-ap atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente U.Mihailova

Tiesneši K.Krastiņa

O.Priedītis